

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de avocatul Dumitriu Valeriu
în interesele lui Ion Chicu,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în
judecată depusă de Ion Chicu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terț
Inspectoratul General al Poliției cu privire la contestarea actului administrativ
individual defavorabil,

împotriva deciziei din 02 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 3ra-716/23
NR. PIGD 2-21186779-01-3ra-30062023)*

Recursul este vădit neîntemeiat. Art. 246 alin. (2) lit. h) Cod administrativ.
Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare
a ei.

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, jud. V. Chisilița,
Curtea de Apel Chișinău, jud. G. Mîra, I. Dutca, D. Băbălău,

26 martie 2025

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului depus de avocatul Dumitriu Valeriu în interesele lui Ion Chicu,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 20 decembrie 2021, Ion Chicu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea deciziei CNAS nr. C-2068/21 din 17 noiembrie 2021, obligarea CNAS să calculeze și să-i achite reclamantului diurna în mărime de 135 lei, pentru perioada 15 iunie 2016 - 01 ianuarie 2021, încasarea de la CNAS în beneficiul reclamantului onorariul avocatului în mărime de 6 000 lei, precum și a prejudiciului moral în mărime de 20 000 lei.

2. În motivarea acțiunii, a indicat că potrivit Legii organice nr. 94 din 08 mai 2008, adoptată de Parlamentul Republicii Moldova, privind modificarea și completarea unor acte legislative, publicat la 10 iunie 2008 în Monitorul Oficial nr. 102 art. 378, a fost modificat art. 16 alin. (1) lit. a) din Legea asigurării cu pensii a militarilor care au îndeplinit serviciu prin contract și persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, care au luat parte la acțiuni de luptă în timp de pace - cu 135 lei.

3. Având calitatea de pensionar pentru vechime în muncă și participant la acțiunile de luptă pe timp de pace, i-a fost majorată și achitată pensia pentru vechime în muncă - cu 135 lei, de care a beneficiat până la 15 iunie 2016.

4. La 6 aprilie 2021, a depus cerere la CTAS sectorul Rîșcani, mun. Chișinău, prin care a solicitat să-i fie achitată majorarea la pensie pentru vechime în muncă în cuantum de 135 lei, începând cu data de 15 iunie 2016, în temeiul art. 16 alin. (1) lit. a) al Legii nr. 1544/1993.

5. Potrivit răspunsului nr. 8903 din 02 septembrie 2021, recepționat de petiționar la 10 septembrie 2021, a fost informat despre faptul că, acesta beneficiază de majorare la pensie pentru vechime în muncă în cuantum de 135 lei lunar, începând cu 1 ianuarie 2021, nefiind motivată această concluzie.

6. Totodată a indicat că, conform Legii 190 din 19 noiembrie 2020, începând cu 1 ianuarie 2021 se admite plata concomitentă a majorării la pensie de 135 lei și a alocației lunare de stat, în mărime de 500 lei, conform Legii nr. 121-XV din 03 mai 2001.

7. A reținut că, la 29 octombrie 2021, avocatul Valeriu Dumitriu a expediat repetat cererea prealabilă din 6 octombrie 2021, anexând și procura solicitată, privind împuternicirile acestuia.

8. Prin decizia CNAS nr. C2068/21 din 17 noiembrie 2021, recepționată de reclamant la 22 noiembrie 2021, acestuia i-a fost refuzat în satisfacerea cererii prealabile, motivând că suma de 135 lei cu privire la majorarea pensiei pentru vechimea în muncă solicitată de Ion Chicu, începând cu 15 iunie 2016, este lipsită de temei, deoarece de la 1 februarie 2020, Ion Chicu beneficiază de alocație lunară de stat, precum și de majorarea pensiei pentru vechime în muncă în cuantum de 135 lei lunar, acordată din 01 ianuarie 2021, în baza alin. (1) lit. a) al Legii nr. 1544/1993.

9. Reclamantul a indicat că, nu este de acord cu decizia respectivă și consideră că la caz, CNAS a interpretat greșit prevederile Legii nr. 1544/1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și anume alin. (2) art. 16, care a fost abrogat la 01 ianuarie 2021.

10. A mai notat reclamantul că, a beneficiat de o majorare la pensie pentru vechime în muncă în cuantum de 135 lei lunar, în perioada 25 iulie 2008 - 15 iunie 2016, concomitent a mai beneficiat și de o alocație lunară în baza Legii nr. 190/2003 cu privire la veterani și nicidecum în baza aceleiași legi prin care s-a dispus majorarea la pensie pentru vechime în muncă în cuantum de 135 lei lunar, conform Legii nr. 1544/1993, or, la caz, alin. (2) art. 16 din Legea nr. 1544/1993 nu este aplicabil speței.

11. Reclamantul susține că, suma pretinsă în mărime de 135 lei nu i-a fost achitată la timp din vina organului care stabilește și plătește alocația. Astfel, i-a fost provocat un prejudiciu moral legat de stresuri nervoase, stări de suferințe psihice ce i-a afectat și îi afectează sănătatea, pe care îl estimează la 20 000 lei.

12. În altă ordine de idei, a evidențiat că, potrivit poziției sale procesuale, pârâta nu recunoaște încălcarea dreptului reclamantului la achitarea majorării pensiei aferente perioadei 15 iunie 2016 – 1 ianuarie 2021, ceea ce este contrar prevederilor art. 16 al Legii 1544/1993, în baza căreia i-a fost stabilită majorarea la pensie reclamantului.

13. Dreptul la pensie, respectiv la majorarea cuantumului la pensie este tratat ca un drept de proprietate în sensul art. 1 din Protocolul la Convenția Europeană și nu poate fi privit doar ca un drept subiectiv civil, ci, în primul rând, acesta face parte din domeniul raporturilor de protecție socială și prin natura lor social-juridică primară, pensiile/majorarea la pensie/alocațiile sunt sursa principală și permanentă de sub existență a pensionarilor.

14. A conchis că, decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-2068/21 din 17 noiembrie 2021 privind refuzul achitării cuantumului cu privire la majorarea pensiei, în mărime de 135 lei lunar, pe perioada 15 iunie 2016 - 01 ianuarie 2021

lui Ion Chicu în procedura prealabilă, este act administrativ ilegal din care considerente necesită a fi anulat cu repunerea reclamantului în dreptul legal încălcat prin activitatea administrativ desfășurată de pârâtă.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

15. Prin hotărârea din 30 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a respins acțiunea înaintată de Ion Chicu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

16. La 2 decembrie 2022, avocatul Valeriu Dumitriu în interesele lui Ion Chicu a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 30 noiembrie 2022, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

17. Prin decizia din 2 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de avocatul Valeriu Dumitriu în interesele lui Ion Chicu și s-a menținut hotărârea din 30 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

18. În motivarea soluției, instanța de apel a concluzionat că soluția primei instanțe privind respingerea acțiunii este justă și legală, aceasta având la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită.

19. Instanța de apel a constatat că obiectul controlului judecătoresc în prezentul litigiu, constituie dezacordul cu decizia de refuz a Casei Naționale de Asigurări Sociale privind recalcularea pensiei decizia CNAS nr. C-2068/21 din 17 noiembrie 2021, obligarea CNAS să calculeze și să-i achite suma de 135 lei, pentru perioada 15 iunie 2016 - 01 ianuarie 2021, și încasarea de la CNAS a cheltuielilor de judecată în mărime de 6 000 lei și prejudiciului moral, în mărime de 20 000 lei.

20. Instanța de apel a reținut că în conformitate cu prevederile art. 16 alin. (1) lit. a) și alin. (2) al Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993, militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract și persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri care au luat parte la acțiuni de luptă în timp de pace li se acordă la pensie o majorare de 135 lei.

21. Potrivit art. 16 alin. (2) al Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993 (în vigoare până la 1 ianuarie 2021), majorările prevăzute de prezentul articol nu se acordă concomitent și nu se stabilesc persoanelor care primesc alocație lunară de stat conform Legii nr. 121/2001.

22. Instanța de apel a conchis că majorările prevăzute, nu se acordă concomitent și nu se stabilesc persoanelor care primesc alocație lunară de stat conform Legii nr. 121 din 3 mai 2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație. Or, după cum a fost stabilit supra, Ion Chicu deja beneficiază de alocație lunară de stat din data de 1 februarie 2020, conform Legii nr. 121 din 03 mai 2001, stabilită în baza cererii cu nr. 11668 din 06 februarie 2020, precum și de majorarea la pensia pentru vechime în muncă în cuantum de 135 lei lunar acordată din data de 01 ianuarie 2021 în baza art. 16 alin. (1) lit. a) al Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993.

23. Respectiv, analizând normele legale în coraport cu circumstanțele de fapt stabilite, instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe că, temei legal de majorare a pensiei pentru vechime în muncă în cuantumul de 135 lei lunar începând cu data de 15 iunie 2016, nu a fost constatat, or, procedura de emitere a actelor administrative a fost respectată, acestea fiind emise în corespundere cu normele legii materiale aplicabile speței, careva abateri la emiterea actelor administrative specificate emise în privința lui Ion Chicu, ne fiind constatate.

24. Subsecvent, instanța de apel a apreciat ca întemeiată concluzia primei instanțe privind respingerea cerințelor privind încasarea prejudiciului moral în sumă de 20 000 lei și a cheltuielilor de judecată în mărime de 10 000 lei, or, respingerea solicitărilor de bază privind anularea actelor administrative individuale defavorabile, duce indubitabil și la respingerea cerințelor accesorii.

25. Instanța de apel a mai menționat că reclamantul formulând o pretenție privind obligarea Casei Națională de Asigurări Sociale de a calcula și achita suma de 135 lei, pentru perioada 15 iunie 2016 - 01 ianuarie 2021, nu a luat în considerare prevederile legale indicate supra, și anume că reieșind din prevederile art. 2 alin. (2) al Legii nr. 121 din 03 mai 2001 cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație, majorările prevăzute, nu se acordă concomitent și nu se stabilesc persoanelor care deja primesc alocație lunară de stat.

26. În final, instanța de apel a explicat că alte argumente invocate de apelant în susținerea poziției sale, nu pot fi reținute, deoarece se combat cu cele invocate mai sus și se referă la circumstanțele care au fost constatate și elucidate pe deplin de prima instanță, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

27. La 12 mai 2023, avocatul Valeriu Dumitriu în interesele lui Ion Chicu, a declarat recurs nemotivat, ulterior motivat, împotriva deciziei din 02 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei, cu emiterea unei decizii noi prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă.

ARGUMENTELE RECURSULUI

28. În motivarea recursului, au fost invocate argumente similare celor formulate în cererea de apel. Suplimentar, a relevat că instanța de apel similar primei instanțe a interpretat în mod eronat legea și nu a ținut cont de faptul că, suma pretinsă în mărime de 135 lei nu i-a fost achitată reclamantului la timp din vina organului care stabilește și plătește alocația.

POZIȚIA INTIMATULUI

29. La 4 august 2023, Inspectoratul General al Poliției a depus referință la recursul declarat, subliniind că stabilirea sau recalcularea pensiei nu intră în sfera sa de competență. În consecință, instituția nu deține atribuții legale și materiale pentru a se pronunța asupra procedurilor administrative desfășurate de alte entități publice.

30. La 20 iulie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus referință la recursul declarat, solicitând respingerea acestuia ca fiind inadmisibil. CNAS a argumentat că soluțiile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare sunt conforme cu prevederile legale și temeinic motivate, nefiind identificate motive care să justifice casarea acestora.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

31. Art. XI alin. (1) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative, prevede următoarele:

„Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 1 septembrie 2023.”

32. Art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție):

„Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.”

33. Art. 244 alin. (1) Cod administrativ (în vigoare până la 1 septembrie 2023) prevede următoarele:

„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs. Pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.”

34. Conform art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului):

„Recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.”

35. Art. 246 alin. (1) și (2) Codul administrativ (în vigoare până la 1 septembrie 2023) prevede:

„(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere.

(2) Recursul se declară inadmisibil în special când: a) decizia instanței de apel nu poate fi contestată cu recurs; b) recursul este depus în mod repetat; c) recursul este depus de o persoană neîmputernicită; d) recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1); e) motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 245 alin. (2); f) cererea de recurs nu corespunde cerințelor stabilite la art. 244 alin. (2), art. 233 alin. (1) și (2) și art. 234 alin. (2) și recurentul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de Curtea Supremă de Justiție.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

36. Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost notificată recurentului la data de 26 iunie 2023, prin intermediul poștei electronice, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la dosar (f.d.131).

37. Cererea de recurs motivat a fost depusă la 18 iulie 2023. Astfel, că recursul este depus cu respectarea prevederilor art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului).

38. În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

39. Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea sau inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate, ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

40. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

41. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

42. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2)

din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

43. De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

44. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

45. Din aceste motive, în conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de avocatul Valeriu Dumitriu în interesele lui Ion Chicu.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc